

RUBEN SMIT

Leeftijd: 43

Studie: 1991-1996 Bosbouw

Werk: Natuurfotograaf en
-filmmaker, eigenaar van
productiehuis voor natuurfilms
Ruben Smit Productions,
zie www.rubensmit.nl en
www.rubensmitproductions.nl

‘Van huis uit ben
ik ongelooflijk
nieuwsgierig’

BOSBOUWERS 24 JAAR LATER

Kennis en schoonheid, grond en emotie

Bosbouwer Ruben Smit brak landelijk door met *De Nieuwe Wildernis*, een film over de Oostvaardersplassen. Zijn studiegenoot Ferry Pikavet was ook bij het gebied betrokken, maar dan als rentmeester. Beiden dragen op hun eigen manier bij aan natuurbehoud.

TEKST ALEXANDRA BRANDERHORST FOTOGRAFIE HARMEN DE JONG

Oude waterafvoerkanalen steken als rechte lijnen af in een wit besneeuwd landschap, als een muziekbalk op een vel papier. De foto is vanuit de lucht gemaakt. Langs de kanaaloevers staan edelherten te eten. 'De rechte lijnen in het landschap zijn symbolisch voor onze manier van denken. Het mooiste is dat de edelherten er als muzieknoden omheen staan. De natuur is niet rechtlijnig. Dit is een van mijn beste foto's', wijst Ruben Smit in zijn fotoboek over de Oostvaardersplassen.

Smit studeerde in 1996 af bij Bosbouw in Wageningen. Hij is inmiddels bekend natuurfotograaf en -filmmaker. De afgelopen jaren maakte hij items voor Vara's Vroege Vogels en filmde hij *De Nieuwe Wildernis*, de drukbezochte en prijswinnende natuurfilm over de Oostvaardersplassen uit 2013.

Het gebruik van licht, scherpte en onscherpte kenmerken de sfeer van zijn beelden. 'Eerst moeten de compositie en het licht goed zijn. Vervolgens moet het iets vertellen. Wat doet een dier precies, en waarom? Als ik dieren zie, kan ik er in heel korte tijd het verhaal uit halen. Dat komt door mijn Wageningse achtergrond en wetenschappelijke kennis.' In een kolonie grijze zeehonden spotte hij een zeehondenjong dat net verlaten was door zijn moeder. Na drie weken moeten

zeehonden zichzelf redden. 'Ik wil dat zo filmen dat je door de oogopslag heen de wanhoop van die verweesde zeehond kunt voelen. Ik zoek de ziel van een dier, door heel goed te kijken en me in het dier te verplaatsen.'

Smits fascinatie voor de natuur ontstond toen hij rondstruinde in de Waterleidingduinen, vlakbij zijn ouderlijk huis in Heemstede. Op zijn 13de, als jongste onderzoeker ooit, telde hij broedvogels voor een landelijk onderzoek naar de effecten van begrazing. In de brugklas wees zijn wiskundelerares hem op de studie Bosbouw in Wageningen en een oom vertelde over de vele gele kwikstaarten in de Wageningse uiterwaarden. Een plaatje van een edelhert dat werd getoond bij een studievoorzichtingsdag gaf de doorslag. In 1991 ging Smit naar Wageningen.

FLAT IN DEN HAAG

'Ruben wist alles van plantjes', herinnert Ferry Pikavet zich, die tegelijkertijd aan de studie Bosbouw begon. 'Voor mij was alles nieuw; ik was opgegroeid in een flat in Den Haag.' Met zijn ouders ging hij altijd op vakantie naar de Veluwe en daar ontstond zijn interesse voor groot wild. Anders dan Smit, die niets ophad met studentenvereni-

gingen, werd Pikavet actief lid van Ceres. Ook stond hij aan de wieg van The Chestnut Bluesband, waarin hij vier jaar drumde. Al snel merkte Pikavet dat hij geen *hardcore* bosbouwer was. Hij volgde veel ecologische vakken. Tijdens een stage onderzocht hij de mineralenhuishouding bij moefflons en edelherten op de Hoge Veluwe. 'Toevallig lag Ruben daar ergens op zijn buik voor een onderzoek naar muizen. Ik heb hem nog opgezocht. Zelf vind ik het gaaf om een paar uur stil te zitten in het bos om een beest te zien, maar ik moet het daarna wel met iemand delen. Ik vind contacten met anderen belangrijk en ben echt een mensenmens.'

Na zijn afstuderen in 1998 waren de banen in de bosbouw schaars. Veel studiegenoten kwamen in de ict en verzekeringswereld terecht, maar dat wilde Pikavet niet. Na een jaar begon hij als junior rentmeester bij een kantoor in Barendrecht. 'De combinatie van bosbouw, landgoederen en mensen sprak me aan en ik was al een cursus rentmeesterij gaan volgen.'

Rentmeesters beheren landgoederen en landerijen, adviseren de eigenaar en zorgen voor de verhuur, het beheer en de financiële zaken. Ook onderhouden ze contact met de gemeente, pachters en huurders. Deze carrièremove betekende veel extra studie voor >

FERRY PIKAVET

Leeftijd: 43

Studie: 1991-1998 Bosbouw

Werk: Rentmeester, adviseur grondzaken en vestigingsmanager bij Van Lanschot Nannenga Naus Rentmeesters, zie www.vlnn.nl

‘Grond en
vastgoed zijn
emotie’

WAAR KOMEN BOSBOUWERS TERECHT?

Tussen 1987 en 2008 studeerden 614 mensen af van de studie Bosbouw. Van 383 van hen is de werkring bekend: 19 procent werkt bij een advies- of ingenieursbureau, 14 procent bij de rijks- of een lagere overheid en 13 procent bij een universiteit of onderzoeksinstituut. Verder is 11 procent actief in de industrie of handel, 6 procent in de ict en 5 procent in recreatie, natuurbeheer, sport of cultuur. Veel afgestudeerden zijn leidinggevende (16 procent), adviseur (15 procent), onderzoeker (11 procent) of beleidsmedewerker (9 procent). Verder is 6 procent ondernemer of zzp'er.

Bron: KLV Wageningen Alumni Netwerk

Pikavet. 'Ik ben registratietaxateur geworden en heb een makelaardijopleiding en veel verdiepingscursussen gedaan. Dat kwam naast het werk. Soms was dat niet leuk, als ik op vakantie weer een boek over bouwkunde zat te lezen bijvoorbeeld.' Pikavet heeft nog altijd veel, zegt hij, aan de analytische manier van denken die hij in Wageningen leerde.

KUNSTZINNIGE KANT

Ruben Smit richtte zich, net als Pikavet, tijdens zijn studie meer op de ecologie. Hij wilde graag verder in de wetenschap. 'Van huis uit ben ik ongelofelijk nieuwsgierig. Ik zoek altijd naar het waarom.' Smit promoveerde in 2000 op onderzoek naar de effecten van begrazing door edelherten op de vegetatie. Daarna was hij zo'n zes jaar universitair docent in Wageningen. 'Ik merkte dat ik de fascinatie voor de natuur, waar het mee begon, langzaam kwijtraakte. Onderzoekers graven steeds dieper, maar *the bigger picture* raakt uit zicht. Terwijl ik juist die holistische kijk koester. Bovendien kon ik mijn kunstzinnige kant niet kwijt.' Smit maakte al vanaf zijn 14de foto's. 'Ik zag een paar boomvalken hun jongen libellen voeren. Had ik nu maar een fotocamera, dacht ik.' Hij verkocht zijn modelspoorbaan, nam een krantenwijk en kocht voor 300 gulden zijn eerste spiegelreflexcamera. Later gebruikte hij zijn foto's in colleges en publiceerde foto's en columns in tijdschriften als *Grasduinen* en *National Geographic*. In 2005 werd hij eerste bij de jaarlijkse BBC Wildlife fotowedstrijd met een beeld van parende padden. Smit werd voltijd natuurfotograaf en begon na enkele jaren ook te filmen, onder meer voor

BuitenGewoon van TV Gelderland en Vara's Vroege Vogels.

ONDERHANDELEN

Ondertussen verschoof het werkkterrein van Ferry Pikavet van rentmeesterij oude stijl naar rentmeesterij nieuwe stijl, nadat hij in 2004 bij Van Lanschot Nannenga Naus Rentmeesters begon. Hij stond overheden, waterschappen en natuurorganisaties bij in grondzaken en adviseerde over de aankoop van agrarische grond voor de aanleg van rondwegen, woonwijken, bedrijventerreinen en nieuwe natuur.

Zo was Pikavet betrokken bij de aankoop van 1200 hectare landbouwgrond voor het Oostvaarderswold. 'Het gebied moest een doorgang worden in Flevoland voor wild tussen de Oostvaardersplassen en de Veluwe. Door de crisis in 2009 en de daarop volgende bezuinigingen op natuur, is dat plan afgeblazen.'

De combinatie van juridische en sociale aspecten rond grondonteigeningen vindt Pikavet boeiend. 'Grond en vastgoed zijn emotie. Maar de verkoop is ook een kwestie van gunnen. Onderhandelingen zijn een spel en dat trekt me onwijs aan.' Heel soms slaat een boer met de vuist op tafel, maar Pikavet neemt moeilijke gesprekken niet snel mee naar huis. 'In het buitengebied zijn er veel conflicterende belangen tussen boerenorganisaties, overheden en natuurorganisaties. Wanneer je oprechte interesse en respect toont, ontstaat er begrip voor elkaars overwegingen. Alleen met argwaan kom je er niet.' In 2014 werd hij vestigingsmanager op het kantoor in Driebruggen. Sindsdien richt hij zich meer op de strategie. Een uitdaging

vormt bijvoorbeeld de leegloop van delen van het platteland. 'Er komen veel woningen en boerderijen vrij omdat mensen naar de stad trekken. Wat ga je daarmee doen?'

Werk ligt er ook bij de natuurorganisaties, die steeds meer hun eigen broek moeten ophouden. Pikavet helpt ze hun vastgoed te gelde te maken. Zijn kantoor heeft bovendien een online marktplaats opgezet voor de verkoop en verpachting van agrarisch vastgoed. 'De website is een groot succes. Waterschappen verkopen er bijvoorbeeld dijkpercelen. De agrarische tak was er huiverig voor omdat het om grote bedragen gaat. Wij zijn hier echt pioniers in.'

Ook Smit verrichtte pionierswerk door mee te werken aan de eerste grote Nederlandse natuurfilm. *De Nieuwe Wildernis* trok 600 duizend bezoekers; het gelijknamige educatieve project bereikte meer dan 300 duizend basisschoolleerlingen. 'De grootste verdienste van de film is dat mensen de natuur weer leerden waarderen in een tijd dat natuur bij het grofvuil werd gezet', aldus Smit. Het filmen zelf trok wel een zware wissel. 'Nederland heeft geen traditie op dit gebied en de verwachtingen waren torenhoog. Twee jaar voor de film uitkwam, zaten we al bij Pauw & Witteman aan tafel om erover te vertellen. Daar kwam bij dat de commerciële belangen groot waren.'

MOOIE FILMS

Smit heeft inmiddels zijn eigen productiehuis. 'Ik wil mooie films maken die ergens over gaan, niet alleen om er geld aan te verdienen.' Eind dit jaar komt een tv-serie uit, *Levende Rivier*, en hij werkt aan een film over de Waddenzee. Zijn rol verschuift van filmmaker naar regisseur en producent. 'Het is leuk om meerdere producties te bedenken en inhoudelijk verantwoordelijk te zijn.' In navolging van de BBC, waar wetenschappers en filmmakers samenwerken aan natuurdocumentaires, heeft Smit de Natural History Unit opgericht. Die wil hij in Wageningen vestigen. Samen met de universiteit wil hij zo een podium voor natuurfilms opzetten en een kweekvijver creëren waar studenten kunnen leren over beeldcommunicatie. Smit: 'Esthetiek is ook wat onderzoekers drijft. Er is een rare tweedeling tussen kunst en wetenschap, maar als je de fascinatie voor schoonheid niet hebt, kun je je niet verdiepen in de materie.' ■